

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ПЕРСПЕКТИВИ ТЕХНІЧНОГО ОСНАЩЕННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

*І.В. Павловський
Міністерство оборони України*

Наявні сучасні загрози та виклики національній безпеці України, а це в першу чергу загроза територіальної цілісності і триваюча "гібридна" війна Російської Федерації проти нашої країни, потребують удосконалення підходів до формування військово-технічної політики держави з урахуванням нагальної необхідності оновлення наявного ОВТ Збройних Сил України. Ці питання постійно в центрі уваги як керівництва держави так і Міністерства оборони України.

Міністерство оборони України є одним з основних організаторів воєнно-технічної політики держави та одночасно найбільшим державним Замовником ОВТ. Завдяки його діяльності всі зразки ОВТ, що поставляються у війська, повинні бути на рівні сучасних світових досягнень в оборонній сфері. Ми вважаємо, що це можливо тільки завдяки спільному розвитку військової науки, інноваційних технологій та оборонно-промислового комплексу країни. Суттєвий вплив на рівень технічного оснащення військ може і повинно внести військово-технічне співробітництво з країнами-партнерами.

Завдяки зусиллям відповідних структур Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України в Україні введені в дію ряд узгоджених між собою актуальних програмних документів, що регламентують розвиток ОВТ Збройних Сил та інших військових формувань держави. Це, в першу чергу, нова редакція Державної цільової оборонної програми розвитку озброєння та військової техніки на період до 2020 року (Постанова КМ України від 7 лютого 2018 року № 66-1). Та інший концептуальний програмний документ "Основні напрями розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період" (Розпорядження КМ України від 14 червня 2017 р. № 398-р).

На основі цих документів можна виділити основні перспективні напрями розвитку озброєння та військової техніки Повітряних Сил Збройних Сил України.

Авіаційна техніка.

Відновлення та модернізація наявного парку бойових літаків тактичної авіації з метою підвищення їх бойових можливостей та продовження терміну експлуатації (за технічним станом) на період до 2025-2030 років.

Основні напрями модернізації наявного парку літаків тактичної авіації:
забезпечення багатофункціональності використання;

розширення номенклатури авіаційних засобів ураження за рахунок, в першу чергу, високоточних боеприпасів;

впровадження сучасної апаратури інформаційного-керуючого поля кабіни екіпажу;

створення цифрової системи захищеного зв'язку і оперативного обміну

інформацією;

оснащення літаків ефективними бортовими (підвісними) засобами індивідуального та групового захисту;

оснащення літаків тактичної авіації сучасними цифровими засобами повітряної розвідки, в тому числі контейнерного типу.

Оновлення парку літаків тактичної авіації у період 2025-2035 років здійснювати шляхом розроблення у кооперації з країнами-партнерами (ліцензійного виробництва) багатоцільових бойових літаків, бойова ефективність яких буде на рівні літаків покоління "4+".

Модернізація існуючого парку літаків військово-транспортної та спеціальної авіації до рівня сучасних вимог та забезпечення їх льотної придатності і експлуатації (за технічним станом) до 2030-2040 років з поступовим оснащенням авіаційних підрозділів перспективними вітчизняними зразками військово-транспортної та спеціальної авіації.

Основні напрями удосконалення літаків військово-транспортної та спеціальної авіації:

оснащення літаків сучасними бортовими засобами індивідуального захисту;

впровадження сучасних бортових засобів запобігання виникнення аварійних ситуацій та підвищення надійності і автономності експлуатації;

оснащення сучасними цифровими багатоканальними засобами зв'язку та обміну даними;

автоматизація режимів пілотування, навігації та цільового застосування.

Модернізація та забезпечення льотної придатності наявного парку навчально-тренувальних літаків з метою експлуатації його (за технічним станом) до 2025-2030 років.

Створення та виробництво для підготовки льотного складу легкого вітчизняного навчально-тренувального літака модульної конструкції, як бази для подальшого розроблення його бойових та спеціальних модифікацій .

Відновлення та модернізація наявного парку вертолітної техніки з метою підвищення їх ефективності та продовження експлуатації (за технічним станом) на період до 2025-2030 років.

Основні напрями модернізації вертольотів:

оснащення новими силовими установками для покращення їх льотно-технічних характеристик та збільшення корисного навантаження;

встановлення сучасного авіаційного та радіоелектронного обладнання для розширення можливостей щодо виконання бойових завдань, підвищення експлуатаційної надійності та контролепридатності;

оснащення сучасними оглядово-прицільними системами, авіаційними засобами ураження та бортовими засобами індивідуального захисту;

впровадження сучасної апаратури інформаційно-керуючого поля кабіни екіпажу.

Розроблення (за необхідності у кооперації з країнами-партнерами) нових багатоцільових вертольотів, налагодження їх серійного виробництва для потреб всіх видів Збройних Сил України.

Створення, у тому числі за участю виробників країн-партнерів, та оснащення військових частин (підрозділів) Збройних Сил та інших складових сектору безпеки і оборони держави сучасними уніфікованими безпілотними

авіаційними комплексами різного цільового призначення з подальшою їх інтеграцією до систем зв'язку та автоматизованого управління військами (силами).

Техніка зенітних ракетних військ.

Розроблення (за необхідності у кооперації з країнами-партнерами):

перспективного зенітного ракетного комплексу середньої дальності дії;

нових типів зенітних керованих ракет для зенітних ракетних систем та комплексів;

засобів автоматизації зенітних ракетних комплексів для оснащення автоматизованих командних пунктів та підрозділів зенітних ракетних частин.

Розроблення, виготовлення і оснащення необхідними комплектуючими елементами та засобами протидії технічним розвідкам наявних зенітних ракетних систем та комплексів, що знаходяться на озброєнні, для забезпечення подальшої їх експлуатації та модернізації.

Техніка радіотехнічних військ.

Оновлення радіолокаційного озброєння шляхом модернізації, ремонту та продовження ресурсу наявних зразків радіолокаційної техніки. Створення автоматизованої системи управління авіацією та протиповітряною обороною Збройних Сил України шляхом оснащення комплексами засобів автоматизації пунктів управління військових частин.

Оснащення підрозділів радіотехнічного забезпечення польотів новітніми радіолокаційними системами посадки та автоматизованими командно-диспетчерськими пунктами.

Оснащення радіотехнічних військ модернізованими зразками радіолокаційної техніки, розроблення нових перспективних радіолокаційних станцій кругового огляду метрового та дециметрового діапазонів хвиль, радіолокаційних станцій з цифровою антенною решіткою.

Розроблення нових комплексів засобів автоматизації та передачі радіолокаційної інформації, а також забезпечення їх функціонування в Єдиній автоматизованій системі управління Збройних Сил України (С⁴ISR).

Таким чином, реалізація відмічених перспективних напрямів розвитку ОВТ Повітряних Сил дозволить оснастити Збройні Сили України перспективними зразками ОВТ для забезпечення надійного захисту державного суверенітету і територіальної цілісності держави.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

М.М. Шевцов

Озброєння Збройних Сил України

Забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України озброєнням та військовою технікою на довгострокову перспективу буде здійснюватися шляхом модернізації, ремонту та поступової закупівлі новітніх зразків (систем, комплексів) літаків, вертольотів, озброєння ЗРВ та РТВ, ракет і боеприпасів вітчизняного та іноземного виробництва в рамках відповідних державних цільових оборонних програм, реалізації інноваційних рішень, які можуть бути використані для розвитку нових систем озброєння та військової техніки

Повітряних Сил Збройних Сил України.

Аналіз досвіду війн і збройних конфліктів останніх десятиліть, тактико-технічних характеристик основних видів озброєння та військової техніки Повітряних Сил Збройних Сил України, які в них застосовувались, основних тенденцій розвитку ОВТ провідних країн світу, а також досвіду проведення антитерористичної операції на сході нашої держави дозволяє визначити основні пріоритети щодо розвитку ОВТ Повітряних Сил Збройних Сил України на наступні роки.

Пріоритетами розвитку ОВТ Повітряних Сил Збройних Сил України:

модернізація та оновлення парку літаків, що надасть можливість підвищити рівень бойових можливостей літаків України;

нарощування можливостей авіаційних ремонтних підприємств України, що опанували технології замкнених циклів ремонту основних типів військової авіаційної техніки, індивідуального збільшення її встановлених ресурсних показників та переведення на експлуатацію за технічним станом;

для Повітряних Сил Збройних Сил України (тактична авіація):

відновлення та модернізація наявного парку бойових літаків тактичної авіації з метою підвищення рівня бойових можливостей та продовження строку експлуатації (за технічним станом).

Основними напрямками модернізації наявного парку літаків тактичної авіації є:

забезпечення багатofункціональності використання;

розширення номенклатури авіаційних засобів ураження, насамперед за рахунок високоточних боеприпасів та крилатих ракет;

упровадження сучасної апаратури інформаційно-керуючого поля кабіни екіпажу;

створення цифрової системи захищеного зв'язку і оперативного обміну даними за принципом "літак-літак", "літак-наземний (повітряний) пункт управління".

Оснащення літаків:

сучасними цифровими прицільно-навігаційними комплексами та засобами супутникової навігації;

ефективними бортовими (підвісними) засобами індивідуального та групового захисту;

сучасними цифровими засобами повітряної розвідки, в тому числі контейнерного типу;

оновлення парку літаків тактичної авіації шляхом розроблення в кооперації з країнами-партнерами (ліцензійного виробництва) багатоцільових бойових літаків із бойовою ефективністю на рівні літаків покоління "4+","4++";

створення легкого бойового та навчально-бойового літака підприємствами авіаційної галузі України;

для Повітряних Сил Збройних Сил України (військово-транспортна та спеціальна авіація):

модернізація наявного парку літальних апаратів до рівня сучасних вимог та забезпечення їх льотної придатності і експлуатації (за технічним станом) із поступовим оснащенням авіаційних підрозділів перспективними зразками військово-транспортної та спеціальної авіації.

Основні напрями удосконалення літаків військово-транспортної та спеціальної авіації:

оснащення літаків сучасними бортовими засобами індивідуального захисту;

впровадження сучасних бортових засобів запобігання виникненню аварійних ситуацій та підвищення надійності і автономності їх експлуатації;

оснащення сучасними цифровими багатоканальними засобами зв'язку та обміну даними;

автоматизація режимів пілотування, навігації та цільового застосування;

оновлення парку легких патрульних літаків, оснащених сучасними засобами зв'язку, інтегрованого в систему охорони державного кордону, трекінговими системами, гіростабілізованими оптико-електронними системами;

одним із найбільш відомих підприємств України в галузі літакобудування є Державне підприємство "Антонов", яке має відповідний досвід у створенні різноманітних літальних апаратів. Водночас також вивчається можливість реалізації залучення міжнародних авіаційних компаній, які потенційно могли б бути інтеграторами у створенні багатофункціональних літальних апаратів, а також організації розробок тих їхніх компонентів, які сьогодні неспроможний реалізувати вітчизняний оборонно-промисловий комплекс;

також сьогодні спостерігається істотне поживлення у сфері цивільного авіабудування – розроблені та серійно виготовляються літаки Ан-140, Ан-148, Ан-158, в інтересах військової авіації започаткований проект Ан-178, реалізується програма імпортозаміщення за напрямом створення літаків вітчизняної розробки та виробництва;

для Повітряних Сил Збройних Сил України (навчально-тренувальні літаки):

модернізація та забезпечення льотної придатності наявних літаків з метою експлуатації їх (за технічним станом);

створення та виробництво легкого вітчизняного реактивного (турбогвинтового) навчально-тренувального літака та його бойових (розвідувальних) модифікацій для підготовки льотного складу та виконання інших завдань;

для Повітряних Сил Збройних Сил України (вертольотна техніка):

відновлення та модернізація за визначеними варіантами наявного парку вертольотів з метою підвищення їх ефективності та продовження експлуатації (за технічним станом);

створення, в тому числі за участю виробників країн-партнерів, нових (модернізованих) легких багатоцільових вертольотів для підготовки та підтримання необхідного рівня підготовки льотного складу і виконання інших завдань (у тому числі патрульних та транспортно-патрульних, інтегрованих у систему охорони державного кордону);

для Повітряних Сил Збройних Сил України (безпілотні авіаційні комплекси (БпАК)):

створення, у тому числі за участю виробників країн-партнерів, і оснащення військових частин (підрозділів) Збройних Сил та інших військових формувань сектору безпеки і оборони держави сучасними уніфікованими безпілотними авіаційними комплексами різного цільового призначення з подальшою їх

інтеграцією до систем зв'язку та автоматизованого управління військами (силами);

досягнутисумісності з військовоютехнікоюзбройних сил країн-членів НАТО та партнерів (відповідно до цілі партнерства G 0541);

у Збройних Силах України використовуються БпАК вітчизняного та іноземного виробництва різних типів.

у подальшому проводити роботи по розробці БпАК оперативного-тактичного класу, БпАК-ретрансляторів та ударних БпАК із залученням на конкурентних підставах вітчизняних підприємств та установ;

для Повітряних Сил Збройних Сил України (ЗПС):

розроблення (за необхідності у кооперації з країнами-партнерами):

перспективних зенітних ракетних комплексів різної дальності;

нових типів зенітних керованих ракет для зенітних ракетних систем і комплексів;

засобів автоматизації зенітних ракетних комплексів для оснащення автоматизованих командних пунктів та підрозділів зенітних ракетних військ.

розроблення, виготовлення і оснащення необхідними комплектувальними виробами та засобами протидії технічним розвідкам наявних зенітних ракетних систем і комплексів, що перебувають на озброєнні, для забезпечення подальшої їх експлуатації та модернізації;

створення нових вітчизняних ЗКР;

оновлення радіолокаційного озброєння шляхом модернізації, ремонту та продовження ресурсу наявних зразків радіолокаційної техніки;

створення автоматизованої системи управління підрозділами авіації та протиповітряної оборони Збройних Сил шляхом оснащення комплексами засобів автоматизації пунктів управління військових частин;

оснащення підрозділів радіотехнічного забезпечення польотів новітніми радіолокаційними системами посадки та автоматизованими командно-диспетчерськими пунктами;

оснащення радіотехнічних військ модернізованими зразками радіолокаційної техніки, розроблення нових перспективних радіолокаційних станцій кругового огляду метрового та дециметрового діапазонів хвиль, радіолокаційних станцій із цифровою антенною решіткою.

розроблення нових комплексів засобів автоматизації та передачі радіолокаційної інформації, а також забезпечення їх функціонування в Єдиній автоматизованій системі управління Збройних Сил (С4ISR) ;

відновлення існуючих РЛС та РРВ;

модернізація існуючих РЛС та РРВ;

створення нових вітчизняних АСУ;

застосування порохових акумуляторів тиску для реалізації "мінометного" стартузенітних ракет.

Напрями розвитку авіаційних засобів ураження є:

розроблення "коригуємої" авіаційної бомби на базі перспективної системи керування високоточною зброєю;

розроблення керованої авіаційної ракети типу "Повітря-Повітря" на заміну Р-73;

розроблення авіаційної ракети середньої дальності з активною радіолокаційною головою самонаведення;

модернізації пасивної радіолокаційної головки самонаведення керованої авіаційної ракети Х-58У.

Виконання зазначених заходів дасть змогу забезпечити боєздатність озброєння та військової техніки Повітряних Сил Збройних Сил України мати у складі Повітряних Сил Збройних Сил України технічно справне озброєння та військову техніку за основними номенклатурами.

РОЗВИТОК ФОРМ І СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ ЗБРОЙНОЇ БОРОТЬБИ

*В.Є. Шамко; О.М. Жарик; В.В. Коваль, к.військ.н., с.н.с.
Командування Повітряних Сил Збройних Сил України*

Результати аналізу досвіду застосування військ (сил) в локальних війнах та збройних конфліктах, в ході проведення антитерористичної операції на сході України переконливо свідчать, що забезпечення воєнної безпеки держави сьогодні потребує нових підходів до застосування Збройних Сил. Збільшення кількості військ Російської Федерації біля кордонів України та на тимчасово окупованих територіях, проведення "гібридної війни" проти України, не виключає можливість її продовження із широкомасштабним застосуванням засобів повітряного нападу. В таких умовах, наявність боєготових та боєздатних Повітряних Сил, здатних забезпечити ефективну протиповітряну оборону держави та вирішення поставлених завдань в операціях (бойових діях) є визначальним стримуючим фактором можливої агресії Російської Федерації проти України.

Потрібно враховувати не тільки особливості застосування Повітряних Сил в ході проведення антитерористичної операції, їх застосування в "класичних" збройних конфліктах, а також фактори і умови, що визначають зміст форм і способів їх застосування. Насамперед, це економічні можливості держави по створенню (закупівлі) сучасних зразків ОВТ, можливості по підготовці кадрів, створенню необхідних запасів, можливості по створенню угруповань на загрозливих напрямках; міжнародні зобов'язання та інші обмеження. При цьому, в різних конфліктах вони будуть проявлятися по-різному.

Так, в умовах гібридного, агресивного характеру дій Російської Федерації сьогодні виникає необхідність зосередження основних зусиль Повітряних Сил, насамперед, на виконанні завдань протиповітряної оборони України. При цьому, спільне виконання завдань протиповітряної оборони, здійснюється в умовах: значного збільшення кількості засобів повітряного нападу на загрозливих напрямках; масованого застосування безпілотних авіаційних комплексів і засобів РЕБ; інтенсивного проведення Російською Федерацією навчань, тренувань, перевірок бойової готовності у безпосередній близькості з державним кордоном України; постійного застосування диверсійно-розвідувальних груп; нестабільного відношення населення на певних територіях до представників Збройних Сил України.

Основними особливостями підготовки та проведення повітряної операції, насамперед, будуть швидкоплинний характер ведення бойових дій, застосування невеликих мобільних угруповань військ, концентроване

застосування ударної авіації та артилерії, розвідки, радіоелектронної і інформаційної боротьби.

Зміни в оперативному мистецтві та тактиці застосування військ (сил), пов'язані з масовим впровадженням в практику застосування військ автоматизованих систем управління військами і зброєю, високоточної зброї, засобів радіоелектронної боротьби та безпілотних авіаційних комплексів різного призначення, визначають основні тенденції ведення збройної боротьби у повітряному просторі, і як наслідок, потребують подальшого розвитку форм та способів застосування Повітряних Сил, через які реалізуються закони, закономірності і принципи ведення військами (силами) бойових дій. Саме теоретичні положення і практичні рекомендації воєнного мистецтва по формах і способах застосування Повітряних Сил мають практичне значення, оскільки вони лежать в основі замислів на застосування військ (сил) в будь-якому воєнному конфлікті.

Тому, в основу подальшого розвитку форм застосування Повітряних Сил доцільно покласти вимоги щодо їх адаптування до існуючих концепцій застосування збройних сил провідних країн світу. Ефективне застосування Повітряних Сил передбачається здійснити за рахунок переходу від масованого застосування у визначений час до "адаптованих дій" на основі удосконалених та нових інтегрованих систем розвідки, автоматизованих систем управління військами та зброєю, систем наведення та вогневого ураження противника.

Порядок застосування військових частин і підрозділів Повітряних Сил в операціях (бойових діях) буде визначатися конкретним способом, який в свою чергу буде характеризуватися одним або сукупністю декількох прийомів дій. Вибір конкретного способу буде залежати від умов обстановки, бойових можливостей військових частин (підрозділів), змісту і термінів виконання бойового завдання, характеру дій противника, часу доби і метеорологічних умов.

Подальше удосконалення способів застосування родів військ можна реалізувати завдяки комплексуванню наявних сил і засобів, застосуванню нових тактичних прийомів, методів, використання сучасних технологій та нових зразків техніки, автоматизації процесів збору, обробки інформації та її відображення, підвищення більш тісної взаємодії різнорідних та різновідомчих сил і засобів. Реалізацію перспективних способів застосування родів військ та спеціальних військ передбачається здійснити як в ході виконання завдань протиповітряної оборони, так і під час оперативного застосування Повітряних Сил, у тому числі, у ході проведення повітряної операції.

ПОГЛЯДИ НА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНИЩУВАЛЬНОЇ АВІАЦІЇ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ДОВГОСТРОКОВИЙ ПЕРІОД

С.В. Кушнір

Командування Повітряних Сил Збройних Сил України

Кардинальні зміни загроз національній безпеці України в воєнній сфері, набутий досвід участі авіації в антитерористичній операції, а також системний аналіз втрат літальних апаратів Збройних Сил України сформуvalи основу для

визначення варіантів модернізації та подальшого розвитку винищувальної авіації Повітряних Сил Збройних Сил України. Підвищення бойового потенціалу винищувальної авіації в короткостроковий період відбуватиметься шляхом глибокої модернізації літаків типу МіГ-29 та Су-27.

Так модернізація літака МіГ-29 передбачає комплекс робіт, направлених на удосконалення бортової радіолокаційної станції, розширення функціональних можливостей бортових засобів контролю та реєстрації польотної інформації.

Модернізація літака Су-27 передбачає роботи щодо покращення характеристик виявлення повітряних цілей, розширення номенклатури керованих авіаційних засобів ураження, забезпечення застосування некерованих авіаційних засобів ураження по наземних цілях, удосконалення системи цілевказання та індикації.

Модернізація бойової авіаційної техніки не може в повній мірі вирішити проблему забезпечення потреб обороноздатності держави в майбутньому. Тому, перспектива розвитку винищувальної авіації на довгостроковий період пов'язана насамперед з переозброєнням на нові зразки авіаційної техніки. Пріоритетним варіантом розвитку винищувальної авіації є оснащення багатофункціональним літаком, який повинен мати високу маневреність, поліпшені злітно-посадочні характеристики, малу радіолокаційну, інфрачервону та оптичну помітність, автоматизовані системи обробки бортової інформації, ефективні авіаційні засоби ураження як повітряних, так і наземних цілей. Можливими шляхами оснащення Збройних Сил України новими бойовими літаками є: розробка і виробництво багатофункціональних літаків у кооперації з іншими країнами; ліцензійне виробництво багатофункціональних літаків; закупівля (оренда) або лізинг сучасних бойових літаків іноземного виробництва.

Вибір конкретного шляху оснащення Збройних Сил України новими бойовими літаками буде залежати від цілої низки військово-політичних та технічних факторів.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК ПОВІТРЯНИХ СИЛ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

*С.Д. Вишневський; Л.В. Бейліс; О.В. Бєлавін, к.т.н.
Командування Повітряних Сил Збройних Сил України*

Визначаються головна мета та напрямки подальшого розвитку радіотехнічних військ (РТВ) з урахуванням сучасних та майбутніх викликів і загроз з повітряного простору. Аналізуються можливості існуючої системи радіолокаційного контролю повітряного простору з виявлення та супроводження таких специфічних засобів повітряного нападу, як безпілотні та гіперзвукові літальні апарати.

Розглядаються питання удосконалення системи управління військами через впровадження нових комплексів засобів автоматизації та створення завершеного автоматизованого циклу збору та обробки інформації про повітряну обстановку з підготовкою умов для створення інтегрованої системи розвідки та контролю повітряного простору України. Обґрунтовується

впровадження нових форм та способів бойового застосування військ, принципів побудови угруповань РТВ та створення локальних угруповань в районах ведення бойових дій. За результатами аналізу досвіду та особливостей бойового застосування РТВ під час проведення антитерористичної операції визначені зміни у пріоритетних та першочергових напрямках розвитку озброєння та військової техніки (ОВТ) РТВ.

Аналізується поточний стан ОВТ РТВ Повітряних Сил Збройних Сил України з урахуванням переозброєння на нові сучасні засоби радіолокації. Розглядаються проблеми розробки нового та модернізації існуючого ОВТ з урахуванням перспектив та можливостей підприємств України.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ ВІЙСЬК ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Б.А. Генев

Командування Повітряних Сил Збройних Сил України

Аналізується сучасний стан зенітних ракетних військ (ЗРВ) Повітряних Сил Збройних Сил України та визначаються основні проблемні питання, які необхідно терміново вирішувати у сучасних умовах з урахуванням результатів досвіду проведення антитерористичної операції (АТО) та наукових досліджень.

Розглядаються основні напрями вирішення проблемних питань розвитку ЗРВ: вдосконалення системи зенітного ракетного прикриття; форм та способів бойового застосування підрозділів ЗРВ; дооснащення частин та підрозділів ЗРВ сучасними засобами автоматизації управління та іншим зенітним ракетним озброєнням (ЗРО); вдосконалення технічного забезпечення ЗРВ.

Визначаються напрями розвитку ЗРО в умовах фінансово-економічних, науково-технічних, виробничо-технологічних і інших ресурсних обмежень. Показано, що розвиток ЗРО в Україні повинен здійснюватися в рамках довгострокової цільової програми, яка передбачає: створення вітчизняного ЗРК середньої дальності; модернізацію ЗРК "Бук-М1"; підвищення мобільності бойових засобів ЗРО, та розробка хибних ЗРК тощо.

Розглядаються питання підготовки ЗРВ, актуальні в умовах АТО: форми та способи бойового застосування підрозділів ЗРВ; застосування мобільних підрозділів ЗРВ в якості підрозділів імітації; дії підрозділів ЗРВ із засад та застосування змішаних тактичних зенітних підрозділів; маневр окремими бойовими засобами зі складу підрозділу ЗРВ тощо.

Показано, що проблема вдосконалення системи зенітного ракетного прикриття важливих державних об'єктів та угруповань військ повинна вирішуватись з урахуванням можливостей дооснащення частин ЗРВ комплексами (системами) ЗРО.

Аналізується сучасний стан та шляхи покращення й удосконалення ЗРО. Показано, що для підтримання ЗРО у боєготовому стані необхідно: продовжити роботи з освоєння ремонту та продовження призначених показників парку ЗРК; продовжити роботи з розробки та виробництва вітчизняних гостродефіцитних НВЧ-приладів, ремонту та модернізації ЗРК С-300ПТ (ПС) та командних пунктів системи С-300ПТ (ПС), ЗРК "Бук-М1" та інших бойових засобів ЗРО силами підприємств ДК "Укроборонпром".

Розглядаються основні напрями вирішення зазначених проблемних питань з урахуванням досвіду бойового застосування частин і підрозділів ЗРВ в умовах ведення АТО та їх технічного забезпечення. Показано, що удосконалення технічного забезпечення ЗРВ повинно здійснюватись за напрямками: освоєння ремонтними підприємствами відновлювального ремонту бойових засобів ЗРО, що отримали бойові пошкодження; продовження призначених показників зенітних керованих ракет з ремонтом (за необхідністю) окремих складових частин; вдосконалення системи технічної експлуатації та ремонту ЗРО; створення сучасної військової ремонтної мережі ЗРО тощо.

Розглядаються питання і шляхи вирішення проблеми створення і розвитку полігонної бази для вдосконалення підготовки фахівців і проведення стрільб підрозділами і частинами ЗРВ.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

*В.В. Кириченко, к.т.н.; О.О. Бодько
Командування Повітряних Сил Збройних Сил України*

В сучасних умовах повнота, своєчасність та якість логістичного забезпечення мають дуже важливий вплив на бойові спроможності Повітряних Сил (ПС). Досвід проведення АТО показав, що обмежені спроможності із тилового та технічного забезпечення привели до неможливості ведення активних бойових дій. Перш за все це стосується укомплектованості та справності озброєння та військової техніки, забезпеченості пально-мастильними матеріалами, продовольством, питною водою, тощо. Не менш важливим елементом ефективності логістичного забезпечення є організація управління та організаційно-штатна побудова органів управління, сил та засобів логістичного забезпечення.

Тому Планом дій щодо впровадження оборонної реформи у 2016-2020 роках (дорожня карта оборонної реформи), затвердженим Міністром оборони України 15 серпня 2016 року, визначена Стратегічна ціль №4, яка визначає створення Об'єднаної системи логістики, здатної надати підтримку всім компонентам сил оборони.

Розвиток логістичного забезпечення ПС передбачає удосконалення системи логістичного забезпечення (органи управління, сили та засоби логістики), удосконалення процесу управління логістикою, укомплектування, забезпечення військ та створення необхідних обсягів запасів озброєння, військової техніки та матеріально-технічних засобів.

На сучасному етапі найбільш важливими є наступні питання.

Перше – це модернізація та розробка новітніх авіаційних засобів ураження (АЗУ) та зенітних керованих ракет (ЗКР). В сучасних умовах неможливо вести ефективний захист повітряного простору застосовуючи застарілі засоби ураження. Крім того, актуальність розробки та постачання для забезпечення військ нових зразків засобів ураження витікає із того, що їх наявні запаси з кожним роком зменшують свої ресурсні показники внаслідок фізичного старіння. На найближчу перспективу передбачається проведення низки заходів з удосконалення існуючих, створення нових зразків АЗУ та ЗКР в межах

визначеного концептуальними документами розвитку Збройних Сил (ЗС) України.

За попередніми оцінками реалізація програми модернізації наявних в ПС літальних апаратів та зенітних ракетних комплексів повинна продовжити їх життєвий цикл до 2025-2030 років.

У зв'язку з вище викладеним на сьогоднішній день пріоритетним напрямком розвитку авіаційної техніки та техніки ЗРВ є суттєве розширення бойових можливостей літаків та зенітно-ракетних комплексів за рахунок модернізації наявних в запасах ПС АЗУ і ЗКР з одночасним вирішенням проблем продовження їх ресурсних показників (продовження життєвого циклу).

На сьогоднішній день розв'язання зазначеної проблеми може бути здійснено за чотирима варіантами.

Перший варіант – закупівля АЗУ та ЗКР, виробництва яких в Україні не можливе чи недоцільне.

Другий варіант – створення умов для інвестування підприємств оборонно-промислового комплексу зовнішніми постачальниками через офсетні (компенсаційні) зобов'язання.

Третій варіант – здійснення заходів в рамках міжнародної оборонно-промислової інтеграції шляхом консолідації оборонних замовлень і виробничих потужностей різних країн.

Четвертий варіант – передбачає поетапне відновлення справності наявних боеприпасів шляхом продовження їм призначених показників, їх модернізацією та поступовим оснащенням перспективними зразками, переважно вітчизняного виробництва, за рахунок інвестування за державним оборонним замовленням підприємств оборонно-промислового комплексу.

Також важливим питанням для ПС ЗС України є розробка та прийняття на озброєння сучасних наземних засобів аеродромно-технічного забезпечення польотів (ЗАТЗП).

Існуючий на цей час парк наземних ЗАТЗП був прийнятий на озброєння ще у Радянському Союзі та був розроблений з урахуванням колишньої воєнної доктрини, яка передбачала ведення наступальних бойових дій у глибині суміжних держав. Тому всі ЗАТЗП виготовлялись на автомобільних базових шасі високої прохідності. Експлуатація цих засобів потребує витрачання значних обсягів матеріальних ресурсів, особливо пально-мастильних матеріалів, акумуляторних батарей, автомобільних шин, великої кількості обслуговуючого персоналу.

На сьогодні в збройних силах провідних держав світу дуже широко застосовуються модульні технології побудови не тільки засобів рухомості, а й спеціального обладнання. Зазначені модулі можуть транспортуватись будь яким автомобільним транспортним засобом, а за необхідністю – можуть бути перевезені повітряним транспортом на оперативний аеродром. Тому вони є більш ефективними під час організації аеродромно-технічного забезпечення польотів.

Потребують осучаснення і засоби утримання та догляду за аеродромами. Існуючі на цей час на озброєнні авіаційних частин зразки аеродромно-експлуатаційної техніки не відповідають за своїми тактико-технічними характеристиками сучасним вимогам. Наявні зразки техніки далеко відстають

не лише від аналогічних зразків збройних сил провідних країн світу, але і навіть від аналогічних зразків, що використовуються на аеродромах цивільної авіації.

Таким чином, вирішення проблемних питань розвитку логістичного забезпечення ПС дозволить значно підняти бойову готовність та спроможності ПС ЗС України в тому числі за рахунок зменшення часу на підготовку аеродромів до польотів, застосування сучасних ЗАТЗП, застосування бойовими літаками та зенітними ракетними комплексами сучасних засобів ураження.

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНОМУ ОЗБРОЄННІ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

О.В. Турінський

Харківський національний університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба

Державна програма розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року визначила перспективи розвитку озброєння на найближчі роки. Виконання програми створює підґрунтя для покращення рівня технічної готовності озброєння і військової техніки, укомплектованості ними військ та виконання завдань за призначенням у повному обсязі.

Набуття спроможностей збройних сил для ефективного реагування на загрози національній безпеці у военній сфері, оборони України та захисту її суверенітету, досягнення євроатлантичних стандартів, необхідних для членства в НАТО неможливе без розробки і впровадження інноваційних технологій в сучасному озброєнні.

Перш за все, це інтелектуальні системи підтримки прийняття рішення на бойові дії та системи автоматизації управління угрупованнями військ різного рівня та призначення. Прикладами реалізації інноваційних інформаційних технологій в сучасному озброєнні є комплекс спеціального програмного забезпечення "Віраж" та створення комплексу засобів автоматизації АСУ "Ореанда-ПС". Новітні технології реалізуються і при розробці ударних безпілотних авіаційних комплексів різних класів, і в забезпеченні подальшого розвитку зенітного ракетного озброєння та техніки радіотехнічних військ Повітряних Сил ЗС України.

Всі ці напрацювання забезпечуються вагомим науковим потенціалом науковців університету і сприяють оновленню парку озброєння і військової техніки Повітряних Сил ЗС України.